

Bijlagen

Opnieuw beginnen

Achtergronden van verschillen in de positie van Syrische statushouders

Redactie

Emily Miltenburg, Jaco Dagevos en Willem Huijnk (SCP)

Auteurs

Nathalie Boot en Zoë Driessen (CBS)

Sanne Noyon en Mieke Maliepaard (WODC)

Jaco Dagevos, Roxy Damen, Willem Huijnk en Emily Miltenburg (SCP)

Ellen Uiters en Alet Wijga (RIVM)

Inhoud

Bijlage 3	Bijlage bij hoofdstuk 3.....	3
Bijlage 4	Bijlage bij hoofdstuk 4.....	4
Bijlage 6	Bijlage bij hoofdstuk 6.....	7
Bijlage 7	Bijlage bij hoofdstuk 7.....	9

Bijlage 3 Bijlage bij hoofdstuk 3

Tabel B3.1 Mediatiemodel^a

	odds ratios (bootstrapped SE)
<i>model 1: progressieve normen</i>	
totaal effect	0,84 (0,07)*
indirect effect	1,05 (0,02)**
direct effect	0,80 (0,07)**
<i>model 2: ervaren acceptatie</i>	
totaal effect	0,76 (0,06)**
indirect effect	0,94 (0,01)**
direct effect	0,80 (0,07)*
<i>model 3: beide mediators</i>	
totaal effect	0,80 (0,07)*
indirect effect (via beide mediators)	0,99 (0,02)
direct effect	0,80 (0,07)*

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$

a N = 3005; bootstrapped resultaten, 1000 replicaties; gecontroleerd voor alle variabelen uit de voorgaande analyses. Model 1 controleert tevens voor ervaren acceptatie; model 2 tevens voor progressieve normen.

Bron: SCP/CBS (NSN 2017 verrijkt met registergegevens)

Bijlage 4 Bijlage bij hoofdstuk 4

Tabel B4.1 Odds ratio's (met betrouwbaarheidsinterval) voor de associaties van demografische kenmerken en premigratiefactoren, (post)migratiefactoren en factoren gerelateerd aan het leven in Nederland, met psychische ongezondheid, op basis van multivariabele logistische regressie^a (n = 2909)

risicofactoren	totale populatie n = 2909	mannen n = 1980	vrouwen n = 929
blok 1: demografische kenmerken en premigratiefactoren			
mannen	1		
vrouwen	1,16 (0,94-1,43)		
leeftijdsgroepen			
15-24 jaar	1	1	1
25-34 jaar	0,96 (0,77-1,20)	0,94 (0,70-1,26)	1,04 (0,71-1,52)
35-44 jaar	1,14 (0,88-1,48)	0,89 (0,63-1,26) ^b	1,78 (1,17-2,70) ^{**b}
≥ 45 jaar	1,23 (0,93-1,63)	0,92 (0,65-1,31) ^b	2,01 (1,25-3,24) ^{**b}
hoogst gevolgde opleiding			
lager onderwijs	1	1	1
middelbaar onderwijs	0,86 (0,69-1,06)	0,89 (0,69-1,16)	0,74 (0,50-1,09)
hoger onderwijs	0,89 (0,70-1,13)	0,90 (0,67-1,22)	0,78 (0,50-1,23)
sociaaleconomische status in Syrië			
niet werkend	1	1	1
werk, maar status onbekend	0,89 (0,69-1,14)	0,87 (0,63-1,19)	1,04 (0,65-1,66)
werk met lage status	0,63 (0,50-0,81) ^{***}	0,64 (0,47-0,87) ^{**}	0,68 (0,35-1,30)
werk met hoge status	0,84 (0,65-1,09)	0,77 (0,55-1,07) ^b	1,18 (0,75-1,87) ^b
alleen wonend			
nee	1	1	1
ja	1,35 (1,11-1,65) ^{**}	1,16 (0,93-1,44)	1,93 (1,17-3,19) [*]
nareiziger			
nee	1	1	1
ja	1,03 (0,83-1,28)	0,95 (0,66-1,35)	1,15 (0,87-1,52)
blok 2: migratiefactoren en postmigratiefactoren			
reisduur			
< 1 mnd	1	1	1
1 mnd	0,89 (0,71-1,13)	1,04 (0,77-1,40)	0,74 (0,50-1,12)
2-12 mnd	0,95 (0,75-1,20)	1,11 (0,85-1,50)	0,73 (0,48-1,12)
1-2 jr	0,97 (0,74-1,26)	1,11 (0,79-1,56)	0,77 (0,49-1,21)
2+ jr	0,70 (0,55-0,90) ^{**}	0,82 (0,61-1,12)	0,54 (0,36-0,83) ^{**}
ongunstige omstandigheden			
nee	1	1	1
ja	1,05 (0,86-1,30)	1,14 (0,91-1,43)	0,75 (0,44-1,28)
slechte ervaringen (aantal)			
0	1	1	1
1-2	1,28 (1,04-1,59) [*]	1,31 (1,01-1,68) [*]	1,24 (0,81-1,89)
3-6	1,65 (1,27-2,14) ^{***}	1,58 (1,17-2,14) ^{**}	1,96 (1,11-3,46) [*]
voelde zich tijdens de reis veilig			
altijd/meestal/soms	1	1	1
nooit	1,14 (0,93-1,41)	1,10 (0,86-1,40)	1,26 (0,81-1,96)
duur azc verblijf			
0	1	1	1
0-3 mnd	0,89 (0,60-1,34)	0,64 (0,30-1,38)	0,95 (0,58-1,56)
4-7 mnd	1,17 (0,77-1,80)	0,64 (0,30-1,36)	1,65 (0,93-2,92)
8-11 mnd	1,10 (0,70-1,73)	0,56 (0,26-1,21) ^b	2,20 (1,13-4,28) ^b
≥ 12 mnd	1,13 (0,72-1,78)	0,60 (0,28-1,29)	1,85 (0,92-3,70)
hoeveel verschillende AZC's			
0-2	1	1	1
3-4	1,17 (0,94-1,47)	1,35 (1,01-1,80) [*]	0,94 (0,63-1,39)
≥ 5	1,36 (1,06-1,75) [*]	1,61 (1,18-2,19) ^{**}	0,97 (0,58-1,62)
activiteiten in het AZC			
0	1	1	1
1-2	0,91 (0,73-1,14)	0,88 (0,65-1,19)	0,84 (0,59-1,20)
3-5	0,74 (0,57-0,99) [*]	0,64 (0,46-0,89) ^{**}	1,00 (0,63-1,59)

Tabel B4.1 Vervolg

risicofactoren	totale populatie n = 2909	mannen n = 1980	vrouwen n = 929
blok 3: leven in Nederland			
komt uit met geld			
komt uit	1	1	1
komt niet uit	1,58 (1,34-1,86)***	1,55 (1,27-1,90)***	1,64 (1,23-2,20)**
geen antwoord	1,49 (1,04-2,14)	1,57 (1,00-2,44)*	1,30 (0,67-2,51)
tevredenheid met woning/ huisvesting			
(zeer) tevreden	1	1	1
neutraal	1,28 (0,99-1,65)	1,58 (1,16-2,14)** ^b	0,81 (0,52-1,26) ^b
(zeer) ontevreden	1,49 (1,20-1,84)***	1,51 (1,17-1,96)**	1,36 (0,92-2,00)
moeite met een gesprek in het Nederlands			
ja, vaak	1	1	1
ja, soms	0,75 (0,63-0,90)**	0,71 (0,58-0,89)**	0,79 (0,58-1,07)
nee, nooit	0,55 (0,39-0,78)**	0,46 (0,30-0,69)***	0,73 (0,37-1,45)
sociale contacten met autochtone Nederlanders			
< 1x per week	1	1	1
≥ 1x per week	0,67 (0,55-0,80)***	0,69 (0,56-0,87)**	0,57 (0,39-0,82)**
sociale contacten met Syriërs			
< 1x per week	1	1	1
≥ 1x per week	1,23 (1,05-1,44)*	1,25 (1,03-1,51)*	1,27 (0,95-1,69)
wel eens slachtoffer geweest van een misdrijf			
nee	1	1	1
ja	1,73 (1,24-2,41)**	1,81 (1,25-2,61)**	1,39 (0,66-2,92)
wel eens gediscrimineerd door autochtone Nederlanders			
nee	1	1	1
ja	2,53 (1,94-3,30)***	2,21 (1,57-3,10)***	3,34 (2,10-5,31)***

Verskil met de referentiegroep is statistisch significant: * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

- a In deze analyses zijn risicofactoren in blok 1 geanalyseerd rekening houdend met alle andere factoren in blok 1; risicofactoren in blok 2 zijn geanalyseerd rekening houdend met de factoren in blok 1 en met alle andere factoren in blok 2; risicofactoren in blok 3 zijn geanalyseerd rekening houdend met de factoren in blok 1 en met alle andere factoren in blok 3.
- b Voor deze risicofactoren zijn de associaties met psychische ongezondheid significant verschillend voor mannen en vrouwen.

Bron: SCP/CBS (NSN 2017 verrijkt met registergegevens), gewogen gegevens

Tabel B4.2 Odds ratio's (met betrouwbaarheidsinterval) voor de associaties tussen factoren gerelateerd aan het leven in Nederland, inclusief opvattingen over man-vrouw rollen, met psychische ongezondheid, gecontroleerd voor demografische kenmerken op basis van multivariabele logistische regressie^a (n = 2909)

risicofactoren	totale populatie n = 2909	mannen n = 1980	vrouwen n = 929
blok 3: leven in Nederland			
komt uit met geld			
komt uit	1	1	1
komt niet uit	1,57 (1,33-1,85)***	1,54 (1,26-1,89)***	1,65 (1,23-2,22)**
geen antwoord	1,49(1,04-2,13)*	1,53 (0,99-2,38)	1,28 (0,66-2,50)
tevredenheid met woning/ huisvesting			
(zeer) tevreden	1	1	1
neutraal	1,28 (1,00-1,65)	1,56 (1,15-2,12)**	0,81 (0,52-1,25)
(zeer) ontevreden	1,48 (1,20-1,84)***	1,51 (1,16-1,95)**	1,36 (1,23-2,22)**
moeite met een gesprek in het Nederlands			
ja, vaak	1	1	1
ja, soms	0,76 (0,64-0,90)**	0,71 (0,57-0,89)**	0,78 (0,58-1,07)
nee, nooit	0,56 (0,39-0,79)	0,46 (0,30-0,70)***	0,72 (0,37-1,42)
sociale contacten met autochtone Nederlanders			
< 1x per week	1	1	1
≥ 1x per week	0,68 (0,56-0,82)***	0,71 (0,57-0,89)**	0,56 (0,39-0,81)**
sociale contacten met Syriërs			
< 1x per week	1	1	1
≥ 1x per week	1,22 (1,04-1,43)*	1,23 (1,02-1,50)*	1,29 (0,96-1,72)
wel eens slachtoffer geweest van een misdrijf			
nee	1	1	1
ja	1,76 (1,26-2,46)**	1,87 (1,29-2,71)**	1,38 (0,65-2,90)
wel eens gediscrimineerd door autochtone Nederlanders			
nee	1	1	1
ja	2,52 (1,93-3,29)***	2,20 (1,56-3,09)***	3,36 (2,11-5,33)***
opvattingen over man-vrouw rollen	0,82 (0,68-0,97)*	0,70 (0,56-0,86)**	1,13 (0,84-1,52)

Verschil met de referentiegroep is statistisch significant: * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001.

a In deze analyses zijn risicofactoren in blok 3 geanalyseerd rekening houdend met de factoren in blok 1 en met alle andere factoren in blok 3. De bevindingen met betrekking tot blok 1 zijn niet nog een keer gepresenteerd (zie tabel B4.1)

Bron: SCP/CBS (NSN 2017 verrijkt met registergegevens), gewogen gegevens

Bijlage 6 Bijlage bij hoofdstuk 6

Het bepalen van het aantal klassen

Onze LCA bestaat uit drie binaire variabelen (het doen van een *stage*, volgen van *regulier onderwijs* en volgen van een *taal cursus*) en twee ordinale variabelen *economische participatie* (0 niet werkzaam en niet werkzoekend 1 werkzoekend 2 werkzaam) en *maatschappelijke participatie* (0 doet geen vrijwilligerswerk 1 maandelijks/paar keer per jaar vrijwilligerswerk 2 dagelijks/wekelijks vrijwilligerswerk). Omdat er in alle variabelen een bepaalde ordening waar te nemen is (een hogere score duidt op meer participatie) nemen we alle vijf de onafhankelijke variabelen mee als *ordered categorical variables*, met de optie 'CATEGORICAL' in MPlus. De eerste stap is te bepalen wat het optimale aantal klassen is. Over het algemeen worden het Bayesiaanse informatiecriterium (BIC) en het aangepaste Bayesiaanse informatiecriterium (ABIC) als goede maatstaven beschouwd (hoe kleiner, hoe beter het model) om het optimale aantal klassen te bepalen (Yang 2006). Een ander criterium is de Lo-Mendell p-waarde die de waarschijnlijkheid aangeeft dat de uitkomsten werden gegenereerd door een model met 1 klasse minder dan het geschatte model. Als de p-waarde voor k-1-groepen significant is, is het model met k-klassen beter dan met k-1. Tot slot, de entropie meet hoe goed de klassen kunnen worden onderscheiden op basis van de geschatte kans op behoren tot een bepaalde klasse. Hoe dichter de waarde bij 1 ligt, hoe beter het model de klassen onderscheidt (Celeux en Soromenho 1996). Op basis van deze overwegingen (zie onder andere Masyn 2013) hebben we gekozen voor een model met vier latente klassen.

Tabel B6.1 Modelselectie voor de latente klasse analyse

	BIC	ABIC	Lo-Mendell p	entropie
2 klassen	20498,207	20450,546	< 0,001	1,000
3 klassen	20432,383	20359,302	< 0,001	0,524
4 klassen	20417,157	20318,657	0,0023	0,687
5 klassen	20463,740	20339,820	0,5599	0,731
6 klassen	20514,309	20364,970	0,9510	0,588

Bron: SCP/CBS (NSN 2017 verrijkt met registergegevens), gewogen gegevens

Op basis van de kenmerken van een individu en de kenmerken die horen bij een bepaalde klasse wordt een kans geschat voor een individu om te behoren tot een bepaalde klasse. Hoe sterker de kenmerken van een individu en een groep overeenkomen, hoe groter de toebedeelde kans van het individu om te behoren tot die groep is. Alle respondenten worden toegewezen aan de klasse waarvan zij de grootste kans hebben om ertoe te behoren. Tabel B6.2 toont de gemiddelde kansen van de personen in die klasse om tot die klasse te behoren. Van de personen die zijn ingedeeld in het profiel taal was de gemiddelde kans om tot deze klasse te behoren 0,832.

Tabel B6.2 Average latent class probabilities for most likely latent class membership

	1	2	3	4
1	0,870	0,000	0,064	0,066
2	0,000	0,832	0,147	0,022
3	0,023	0,231	0,712	0,034
4	0,014	0,162	0,102	0,722

Bron: SCP/CBS (NSN 2017 verrijkt met registergegevens), gewogen gegevens

Tabel B6.3 Univariate entropie

economische participatie – arbeidsmarkt	0,254
economische participatie – stage	0,260
onderwijsparticipatie – regulier onderwijs	0,303
onderwijsparticipatie – taal cursus	0,480
maatschappelijke participatie – vrijwilligerswerk	0,263

Bron: SCP/CBS (NSN 2017 verrijkt met registergegevens), gewogen gegevens

Tabel B6.4 Een top 10 aan participatiecombinaties gekruist met manifeeste klasse, 2017 (in procenten)

	%	manifeeste klasse
1 volgt alleen een taalcursus	25	taal
2 volgt een taalcursus en doet vrijwilligerswerk	12	taal
3 volgt een taalcursus en doet een stage	8	taal
4 volgt een taalcursus, doet een stage en vrijwilligerswerk	6	taal
5 doet aan geen enkele participatievorm	6	voorzichtige start
6 volgt een taalcursus en zoekt naar werk	5	taal
7 volgt een taalcursus, zoekt naar werk en doet vrijwilligerswerk	5	actieve zoekers
8 volgt een taalcursus, zoekt naar werk, doet vrijwilligerswerk en een stage	3	actieve zoekers
9 volgt een taalcursus en is werkzaam	3	taal
10 volgt een taalcursus, zoekt naar werk en doet een stage	2	taal
vijf activiteiten gelijk	1	leergierigen

Bron: SCP/CBS (NSN 2017 verrijkt met registergegevens), gewogen gegevens

Tabel B6.5 Aantal activiteiten per manifeeste klasse, 2017 (in gemiddelden)

voorzichtige start	1,0
taal	1,8
actieve zoekers	3,3
leergierigen	3,6

Bron: SCP/CBS (NSN 2017 verrijkt met registergegevens), gewogen gegevens

Bronnen

- Celeux, G. en G. Soromenho (1996). An entropy criterion for assessing the number of clusters in a mixture model. In: *Journal of classification*, jg. 13, nr. 2, p. 195-212.
- Masyn, K. E. (2013). Latent class analysis and finite mixture modeling. In T. Little (red.). In: *Oxford handbook of quantitative methods* (p. 551-611). Oxford, UK: Oxford University Press.
- Yang, C.-C. (2006). Evaluating latent class analysis models in qualitative phenotype identification. In: *Journal of Computational Statistics Data Analysis*, jg. 50, nr. 4, p. 1090-1104.

Bijlage 7 Bijlage bij hoofdstuk 7

B7.1 De latent klasse analyse: het bepalen van het aantal categorieën

Er zijn verschillende criteria om de keuze van het aantal latente klassen op te baseren, maar over het algemeen worden het Bayesiaanse informatiecriterium (BIC) en het aangepaste Bayesiaanse informatiecriterium (ABIC) als goede maatstaven beschouwd (Yang 2006): hier geldt hoe kleiner, hoe beter het model. Een ander criterium is de Lo-Mendell p-waarde die de waarschijnlijkheid aangeeft dat de uitkomsten werden gegenereerd door een model met 1 klasse minder dan het geschatte model. Als de p-waarde voor k-1-groepen significant is, is het model met k-klassen beter dan met k-1. De entropie meet hoe goed de klassen kunnen worden onderscheiden op basis van de geschatte kans op behoren tot een bepaalde klasse. Hoe dichter de waarde bij 1 ligt, hoe beter het model de klassen onderscheidt (Celeux en Soromenho 1996). Op basis van deze overwegingen (zie onder andere Masyn 2013) hebben we gekozen voor een model met drie latente klassen. Fit-statistieken voor de latente klasse analyse worden weergegeven in tabel B7.A.

Tabel B7.A Modellen selectie voor de latente klassen analyse

	BIC	ABIC	Lo-Mendell p	entropie
2 klassen	62601,704	62519,090	< 0,001	0,76
3 klassen	62082,903	61968,516	< 0,001	0,67
4 klassen	61909,929	61763,767	0,276	0,66

Bron: SCP/CBS (NSN 2017 verrijkt met registergegevens), gewogen gegevens

Op basis van de kenmerken van een individu en de kenmerken die horen bij een bepaalde klasse wordt de kans geschat voor een individu om te behoren tot een bepaalde klasse. Hoe sterker de kenmerken van een individu en een groep overeenkomen, hoe groter de toebedeelde kans van het individu om te behoren tot die groep is. Alle respondenten worden toegewezen aan de klasse waarvan zij de grootste kans hebben om ertoe te behoren. Tabel B7.B toont de gemiddelde kansen om tot een bepaalde klasse te behoren. Van de personen die zijn ingedeeld in het type 'gematigde separatie' was de gemiddelde kans om tot dit type te behoren 0,83 Voor de personen die zijn ingedeeld in het type 'gematigde integratie' was de gemiddelde kans om tot dit type te behoren 0,88 Voor de personen die zijn ingedeeld in het type gematigde assimilatie was de gemiddelde kans om tot dit type te behoren 0,79.

Tabel B7.B Gemiddelde latente klassen kansen voor het meest waarschijnlijke latente klassen lidmaatschap (rij) per klasse (kolom)

	1	2	3
1	0,79	0,16	0,05
2	0,12	0,83	0,06
3	0,05	0,07	0,88

Notitie: klasse 1 is gematigde assimilatie, klasse 2 is gematigde separatie en klasse 3 is gematigde integratie.

Bron: SCP/CBS (NSN 2017 verrijkt met registergegevens), gewogen gegevens

B7.2 Toelichting op de meetinstrumenten

De sociaal-culturele dimensies gemeten

De sociale dimensie omvat sociale contacten binnen en buiten de herkomstgroep. Om contacten binnen de herkomstgroep te meten is gevraagd 'Hoe vaak heeft u contact met: Syrische vrienden of kennissen?' en 'Hoe vaak heeft u contact met: Syrische burens of Syrische mensen in uw buurt?'. Uit deze twee vragen is een schaal geconstrueerd ($r = 0,53$). Contacten met autochtone Nederlanders zijn gemeten op basis van vier vragen: 'Hoe vaak heeft u contact met: Nederlandse vrienden of kennissen?' 'Hoe vaak hebt u contact met Nederlandse burens of buurtgenoten?' 'Komen er vaak, soms of nooit Nederlandse vrienden of burens bij u op bezoek?' en 'Gaat u in uw vrije tijd vaak, soms of nooit om met Nederlanders?'. Uit deze vier vragen is een schaal geconstrueerd ($\alpha = 0,82$). Het contact met andere migrantengroepen is bepaald aan de hand van de vraag: 'Hoe vaak heeft u in uw vrije tijd contact met mensen uit andere migrantengroepen?'. Voor alle drie de metingen geldt dat de schaal loopt van 1 tot 5 en dat een hogere score correspondeert met meer frequent contact.

De emotionele dimensie omvat de emotionele band met het herkomstland en het vestigingsland. De emotionele band met het vestigingsland en met Nederland is gemeten aan de hand van de vragen: 'In hoeverre voelt u zich Syriër?' en 'In hoeverre voelt u zich Nederlander?' (1 = helemaal niet, 5 = zeer sterk). Daarnaast is gevraagd: 'Voel je je thuis in Nederland?' (1 = nee, 2 = soms ja, soms nee, 3 = ja).

De culturele dimensie wordt gemeten aan de hand van waardeoriëntatie met betrekking tot homoseksualiteit en man-vrouw rollen. De waardeoriëntatie omtrent homoseksualiteit is gemeten op basis van de stelling: 'Het is goed dat homoseksuelen met elkaar mogen trouwen'. Waardeoriëntatie omtrent man-vrouw rollen is gemeten op basis van vier stellingen waarvan

een schaal is geconstrueerd ($\alpha = 0,72$): 'De man kan het beste de verantwoordelijkheid voor het geld hebben', 'Voor jongens is het belangrijker dan voor meisjes om hun eigen geld te verdienen', 'Beslissingen over grote aankopen kan de man het beste nemen' en 'Een vrouw moet stoppen met werken als ze een kind krijgt'. De houdingen ten aanzien van homoseksualiteit en ten aanzien van genderrollen lopen beiden van minimaal 1 tot maximaal 5, waarbij een hogere score correspondeert met meer progressievere waarden.

Bronnen

- Celeux, G., en G. Soromenho (1996). An entropy criterion for assessing the number of clusters in a mixture model. In: *Journal of Classification*, jg. 13, nr. 2, p. 195-212.
- Masyn, K. E. (2013). Latent class analysis and finite mixture modeling. In T. Little (red.). In: *Oxford handbook of quantitative methods* (p. 551-611). Oxford, UK: Oxford University Press.
- Yang, C. (2006). Evaluating latent class analysis models in qualitative phenotype identification. In: *Computational Statistics and Data Analysis*, jg. 50, nr. 1, p. 1090-1104.